

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הקריש את שערו לתחקיר תחת הכותרת "השיגעון הנורא: אשר דיווח על אסירים מסוכנים, שנשלחו לאישיסו בבית-החולים לחולי-רוח, שם אישירו להם להסתובב חופשיים ברחובות יפו. בין הפושעים (הנראים בשער) בחולצה הכהה: ויקטור מויזן (אונס ורצח של ילדה בת 4, רחל לוי).

תחת הכותרת "הוא היה גבר" הובאו קטעים נבחרים מתוך ספריו-זכרון שראה אור לזכרו של רם סרגאי, אחד הצעירים שערך מסע לסטרה (סלע אדום) בירדן, ובעת המסע נהרג בקרב וריות עם הליגיון הערבי. תחת הכותרת "ברחתי מכדורי בחצות" הובא סיפורו של דוד טרושינסקי, שנמלט מבית-הספר המפורסם אחרי טקס

מאזן לפתיחת שנת 1959 ★ סינדרלה ושדרכן בן-זמננו ★ על ניהיליזם וסופרים

"העולם הזה": 1110
תאריך: 7.1.1959

מדבר על משהו אחר לגמרי, בלי כל קשר לשאלה. אוכמני אמר כמה גרועה יצירתו של יזהר ככלל ובפרט, וכמה הוא אנארכיסט: טכרסקי ריבר על תולדות הניהיליזם, ומיכלי הקסים בהברקות כמו: "אינני רוצה להתעלם מגילויים-שלי-איש בספרות, אולם אי-אפשר לראותם כניהיליסטים..." אבל יש גילויים ניהיליסטיים.

כשהתקרבה התוכנית לסיומה, היא הפכה למעין מירון לפני המיקרופון. המנחה היה שואל שאלה, אבל הנשאל היה עונה: "השאלה באמת חשובה מאוד, אבל אני רוצה להגיד..." ואמר את מה שאמר, למרות שלא היה לו כל קשר לנושא השידור.

חמורים

● נולד ♦ למפיק הסרטים נורי חביב, 43, ולרחל טטרקו, שאותה נשא בסתר לפני שנה, ושהיא כוכבת סרטו אחד מול רבים העומד לפני סיומו, בן בכור.

צלי אש

עוד בריחה של שימרון ישראלי. הפעם על אוכלי-אדם, שצדו לכן אחד בג'ונגל. קשרו אותו למוט גדול, ערמו סביבו עצים והתחילו לצלות אותו לארוחת-ערב.

כשהעסק התחיל להתחמם, ניגשה אל האיש אחת מבנות השבט ובירה עיפרון וניירה: "מה שמך, בבקשה?" שאלה. "מה זה חשוב כבר?" השיב האיש בייאוש. "אני צריכה לרשום את זה בתפריט," השיבה בת השבט.

● נתארס ♦ רביסרן ירוחם ("הג'ינג'י") כהן, 38 — שלישי לשעבר של מפקד הפלמ"ח יגאל אלון. שהתפרסם בפגישתו עם הקצין המצרי הנצור גמאל עבר אל-נאצר בשטח-ההפקר ליד פאלוג'ה בחורף 1948, ושהשתלם מאז באוניברסיטת ירושלים ואוכספורד, והמיועד להיות נציג חברת ספנות ישראלית בלאגוס, ניגריה — עם רופאה לונדונית, ר"ר יעל ורדי. 32

● נולד ♦ לאלוף מרדכי לימון, לשעבר מפקד חיל-הים וכיום ממונה על הכנת המשק לשעת חירום, ולרעייתו רחל, שהתפרסמה כאשר זכתה ב-5000 דולר בחידון טלוויזיה בארצות-הברית, בן. אלוף לימון שירת לפני מלחמת-העצמאות כפלוגה 'י של הפלמ"ח, עסק בניווט אוניות-מעפילים לחופי הארץ. את ניסיונו הימי קיבל על אוניות-מיסחר, עליהן עבד מהיום שסיים את לימודיו.

היום: 25 שנה אחרי

רב נגד דארווין

מרדכי ("פופיק") ארנון — שהשתתף השבוע לפני 25 שנה, יחד עם תלמידי כיתה בית בבית-הספר החקלאי כדורי, בהשפלת תלמידי כיתה אלף החרשים במוסד, השפלה אשר גרמה להיסטוריה קבוצתית — עוסק גם היום בהיסטוריה קבוצתית. במשך כמה שנים שימש פופיק, ככרן שלישית התאומים. כתוצאה ממשבר הוא הפך, בעיקבות ר' אורי זוהר, לחזרובת-שובה. מאוחר יותר קיבל סמיכה לרבנות, ובאחרונה הפך למטיף פומבי בסידרת תוכניות-טלוויזיה, המוקרנת במסגרת תוכניות-הדת. הופעה קודמת של פופיק במסך הקטן הביאה אותו לכפור כפומבי באבולוציה הראווינית, תוך תביעה לחוקק אותה מסיפרי הלימוד במדינת ישראל.

אנשים

● מזכיר אחדות העבודה ח"כ יצחק בן אהרן, בתגובה על ידיעה שבשעתו הוצע לדודר בן-גוריון לתפוס את השלטון: "אני מניח כי כימי הקריירה שלו שמע בדגוריון לא מעט דברים מחוגי החצנים שלו, מצעירים שום בחלקם פירחונים ובחלקם נושאי-כלים."

● כוויכוח כנסת נאם הח"כ הציוני-כללי ר"ר בן-ציון הראל והציע, בין השאר, להקים כפר-עבודה בשביל חולי-רוח ולהעסיקם בנטיעת פרדסים. הגיב על כך חברו לסיעה ישראל רוקח: "שחולידות יטעו פרדסים יש כבר מספיק משוגעים בארץ שנטעו פרדסים."

נהיליזם לפני המיקרופון. שיטת השעשוע היתה פשוטה ביותר. מנחה הוויכוח, גידעון כצנלסון, היה מציג למתווכחים שאלה, כמו: "האם קיים ניהיליזם בספרות, ואם הוא קיים מה הן סיבותיו, ומה הם הדברים המאפשרים לנו לראותו כתופעה חולפת?" המאזין התמים היה מצפה בקוצר-רוח לשמוע תשובה לעניין. איתה כל אחד מהסופרים שהשתתפו בוויכוח — יוחנן טברסקי, בנימין מיכלי ועזריאל אוכמני — היה

משה דיין ושחקנית-קולנוע צדפתית ארנון: הקשרים בין הרמטכ"ל לשעבר ובין מראסוא ארנון, כוכבת-הקולנוע הצרפתית, שביקרה בארץ, היו לשיחת-הרחוב. הם גם צולמו לסרטי-הסברה, שבאחת מתמונותיו, בקריית האוניברסיטה העברית בירושלים, כתב דיין על הלוח: "ד"ש מהשחקנית הצרפתית".

לעצם ההפתעה שבתוכנית המשעשעת, היתה צפויה למאזין הפתעה נוספת. הוא גילה ארבעה קומיקאים מצוינים, שהסתתרו עד כה במסווה של סופרים, שתוך חצי שעה של שיחה מרובעת עיצבו בקלות דמויות מעוררות צחוק עד למעלות. התוכנית נקראה אומנם בשם הרציני הניהיליזם בספרותנו, וארבעת הקומיקאים חברי אגודת-הסופרים, שהשתתפו בה, היו צריכים להגיב על הרצאתו של הסופר ס' יזהר על הנושא: "נגע הניהיליזם שפשה בחיים ועבר לספרות". אולם השמות המפוצצים היו רק הסוואה שנועדה למנוע את הגילוי המפתיע מהמאזינים.

העם

רק קצת יותר

1959 התחילה ברעש גדול, רעש מנועו של הלוויין הסובייטי שחלף על פני הירח והמשיך הלאה אל השמש. אולם עוד לפני שהספיק לגמוע את חצי מיליון הקילומטרים הראשונים, נרם קולו של הטיל והחלל התמלא רעשים קטנים של הימים האפורים:

● אחרי שלושה ימיה-פוגה, לכבוד השנה החדשה, חודשה ההפגזה הסינית העממית על האי קמיו. 7000 פגז הונחתו ביממה.

● סגן ראש ממשלת ברית-המועצות, אנסטאס מיקויאן, הגיע לביקור ידירותי בארצות-הברית: בונבה התחדשו השיחות הבינאישיות להפסקת הניסויים הגרעיניים.

פופיק מרדכי ארנון: חבר כיתה ב' בבית-הספר כדורי, מהאחראים לטימול בתלמידי כיתה אלף (האלימים), שאמר להעולם הזה: "כל עניין שטיי מת הראשים בבית-השימוש — שטות".

● בישראל קמה שערוריה כאשר גילה דוד בן-גוריון כי לפני ארבע שנים הציעה לו קבוצה של צעירים, המקורבים אליו, לתפוס את השלטון ולהכריז על דיקטטורה אישית — כאילו איש לא שמע עד אז על קבוצת "היד השחורה" של חבר בן-גוריון, אותה הקבוצה של נערי-זוהר מודקנים שהוקעה מזה שנים על-ידי העולם הזה כסכנה לרמקוטיה בארץ.

● כנסת הציג לוי אשכול את התקציב הגדול ביותר שהיה עד כה למדינת ישראל, בהביר כי עול המיסים לא יופחת, אלא להיפך. כסיכום, נראה היה כי שנת 1959 תהיה כמו 1958, רק קצת יותר — לשימחתה ולראבונה גם יחד של האנושות.

דרכי חיים

שכר-טירה

סיפורי סינדרלה הולכים ונעשים יותר ויותר נדירים. גם הנסיכים שבאגדות אלה אינם עוד הנסיכים שהיו פעם. היום אין הנסיכים טורחים לסוכך כשנעל בירם ברחבי המדינה ולחפש את הרגל שתאים לנעל. הם משתמשים בשליחים. שליח מעין זה היה עימנואל דהאן, מרדכי במישר הנסיעות יי-טיס. כאשר פנה מיכאל ולדר, עורר-דין אמריקאי עשיר וממושקף מקליפורניה, אל המישר, ביקש למצוא עבורו את סינדרלה שלו, אותה ראה מעל דפי חוברת-תעמולה ישראלית, והבטיח למצוא הישר פרס כספי. עימנואל דהאן התגרם למצוא את